



Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
NOVO MESTO

tel: 07 373 05 85, 051 687 817

E-pošta: anja.mezan@gov.si

Splet: www.kmetijskizavod-nm.si

Prireja senenega mleka

Seneno mleko je mleko krav molznic krmljenih brez silaž in krme, ki je v osnovnih zahtevah standarda »seneno mleko« prepovedana. Obrok za krave molznice temelji predvsem na travniški krmi, zato je v večini primerov obrok razdeljen na poletni in zimski. Poletni pašna predstavlja glavni del obroka, lahko je obrok dopolnjen še s senom, močno krmo in mineralno-vitaminskimi dodatki. V kolikor živali niso na paši je v obrok lahko vključena sveža travniška krma. Zimski obrok temelji na senu, dodatku močne krme in mineralno vitaminskih dodatkih. Izrednega pomena pri prireji senenega mleka je tudi kakovost pridelanega sena. Na kakovost sena pa najbolj vpliva čas košnje, oblike sušenja (dosuševanje sena v sušilnih napravah), botanična sestava, nega in dosejevanje travne ruše ter usmerjeno gnojenje. Kakovostno seno pridelano z dosuševanjem sena v sušilnih napravah s svojo lastno ceno ni konkurenčno mleku, ki ga priredimo s silažo. Na primer energija iz sena je skoraj petkrat dražja kot iz pašne, približno dvakrat dražja kot iz koruzne silaže, pa tudi za približno dvajset odstotkov dražja kot iz travne silaže. Za prirejo senenega mleka potrebujemo živali, ki bodo sposobne dobro izkoristiti pašo, zeleno krmo, travno silažo in seno. To so predvsem pasme, ki jih odlikuje dolgoživost, dobra prireja in plodnost, po drugi strani pa velik okvir, dobra omišičenost in miren temperament. Ena od možnih izbir je rjava pasma govedi ali krave križanke z lisasto ali rjavo pasmo, torej pasme, ki nimajo izrazito visokega potenciala za mleko.

Slovenske kmetije se lahko vključijo v shemo certificiranja po Standardu »Seneno mleko«. Omenjeni standard so konec leta 2015 razvili na Inštitutu za kontrolo in certifikacijo. Področje certificiranja je tako seneno kravje, kozje in ovčje mleko. Standard seneno mleko je zasebni in hkrati prostovoljni standard. S standardom »seneno mleko« so določene tudi osnovne zahteve za prirejo senenega mleka in sicer določen je minimalni delež voluminozne krme v obroku za krave molznice ter ovce in koze v laktaciji, ki mora na letni ravni v sušini presegati 75 % obroka. Živali ne smejo biti krmljene s krmili, ki bi vsebovale gensko spremenjene sestavine ali sestavine, ki bi bile proizvedene iz GSO. V okviru standarda je prav tako določena tudi krma, ki je prepovedana in ne sme biti vključena v obrok. V kolikor se kmetije odločijo za izvajanje standarda, so primorane upoštevati osnovne zahteve, ki so določene za standard seneno mleko tako za krave molznice kot tudi plemenske telice in teleta.

Seneno mleko se na trgu vse več uveljavlja zaradi kakovostnejše tehnologije predelave mleka v sire. Po navedbah sirarjev je odlično za predelavo mleka v trde sire. Z mlekom krav, ki so krmljene s silažami imajo sirarji, pri predelavi v trde sire, večkrat težave z napihovanjem sirov. Napihovanje sirov povzročajo klostridiji, ki se razmnožijo predvsem v silažah narejenih iz premalo ovele trave in silažah, ki so onesnažene s prstjo. Mleko krav, krmljenih izključno s senom ali pašo, vsebuje veliko manj spor klostridija od mleka krav, krmljenih s krmo iz silaže! Seneno mleko ima ugodno maščobno kislinsko sestavo, vsebuje več vitamina E ter vitamina A s provitamine ter

vitamina B1 in B2. Je je dobrega okusa in vonja ter nudi nove možnosti trženja izdelkov.

KGZS – Zavod NM
Anja Mežan, specialist za živinorejo

Novo mesto, 16.11.2018